

Säädöshankepäättös

Päivitys 2.7.2024

Perustiedot	
Hankkeen nimi	EU:n datasäädöksen kansallinen täytäntöönpano
Diaarinumero	VN/27438/2023
Hankenumero	LVM050:00/2023

Aikataulu	
Hankkeen toimikausi	2.10.2023 - 31.12.2025
EU-säädöksen täytäntöönpanon määräaika	<p>Säädöksen soveltaminen alkaa 20 kuukauden kuluttua asetuksen voimaantulon jälkeen, eli pääsääntöisesti 12.9.2025.</p> <p>Kansallisesti täytäntöönpanotyö on aloitettu välittömästi, sillä esivalmistelua on jo tehty kevään 2023 aikana. Täytäntöönpanoa varten muodostettavan työryhmän työ käynnistettiin syksyllä 2023. Itse säädösvalmistelu oli tarkoitus toteuttaa vuoden 2024 budjettilakiaikataulun puitteissa, mutta hankkeen vaatiman valmistelutyön laajuus huomioiden esittely on tarkoituksenmukaista siirtää kevätkaudelle 2025.</p>

Kuvaus	
Hankkeen keskeinen sisältö	<p>Datasäädös on merkittävää uutta datasäätelyä. Se täydentää komission datasäätelyn kokonaisuutta eli datan-hallinta-asetuksen luomia puitteita datan välittämiseksi ja digitaalisia markkinoita koskevaa asetusta portinvartijoiden velvoitteista datan jakamiseksi.</p> <p>Datasäädös on asetuksena suoraan sovellettavaa oikeutta jäsenvaltioissa. Kansallinen täytäntöönpano kuitenkin vaatii kuitenkin säätelyä mm. viranomaistehtävien, koordinaation ja seuraamusten järjestämisestä.</p>

Yhteydet	
Suhde hallitusohjelmaan;	Kasvun kaava

Yhteydet	
toimenpidealue	
Hanke liittyy muuhun lainsäädäntöön	<p>Datasäädös (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/2854, annettu 13 päivänä joulukuuta 2023, datan oikeudenmukaista saatavuutta ja käyttöä koskevista yhdenmukaisista säännöistä ja asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivin (EU) 2020/1828 muuttamisesta (datasäädös)) on osa komission vuoden 2020 datastrategiaa ja sen tavoitteena on datalähtöisen eurooppalaisen sisämarkkinan edistäminen. Kyse on uudesta EU:n horisontaalisääntelystä.</p> <p>Kansallisesti jäsenvaltioiden tulee päättää toimivaltaiset viranomaiset sekä seuraamukset. Näistä muodostuu tulevan hallituksen esityksen keskeisin sisältö.</p> <p>Lisäksi säädöksen täytäntöönpano edellyttää ratkaistavaksi kansallisesti erinäisiä kysymyksiä, jotka kytkeytyvät mm. julkisuus- ja arkistointilainsäädäntöön, tietosuojalainsäädäntöön, pilvipalveluihin ja datamarkkinoiden toimivuuteen, joita tulisi selvittää poikkihallinnollisesti.</p>
Kuuluu Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaan	☐ Ei ☐ Ehkä ☒ Kyllä – osittain

Vaikutukset	
Keskeiset vaikutuslajit	<p>Datasäädöksen vaikutukset ulottuisivat laajasti yhteiskuntaan ja kattavat eri sektoreita, eri kokoisia yrityksiä, julkishallintoa, sekä datan käyttäjiä että tuottajia ja kuluttajia. Lisäksi säädöksellä olisi vaikutusta datan hallintaa ja pilvipalveluita tarjoaviin yrityksiin, sekä niin sanottuihin älykkäisiin sopimuksiin tai lohkoketjuteknologioihin perustuvia ratkaisuja tarjoaviin toimijoihin. Nämä vaikutukset voivat olla luonteeltaan erilaisia.</p> <p>Perusoikeuksien osalta vaikutuksia voi liittyä mm. yksityiselämän suojaan ja oikeuteen henkilötietojen suojaan. Taloudellisia vaikutuksia ilmenee uusien oikeuksien ja (yritys-) veloitteiden kautta viranomaistoimintaan kohdistuvissa vaikutuksissa. Työryhmän on tarkoitus selvittää ja arvioida näitä tarkemmin.</p>
Julkistaloudelliset vaikutukset	☐ Ei ☒ Kyllä (mahdollisesti viranomaistoiminnan järjestämiseen liittyviä)

Käsittely	
Budjettilaki	☐ Ei ☒ Kyllä ☐ Ei vielä tiedossa
Kiireellinen	☒ Ei ☐ Kyllä
Sidosryhmätoiminta ja lausuntokierroksen ajankohta	<p>Vuorovaikutus sidosryhmien kanssa ollut tivistä jo lainsäädännön valmisteluvaiheessa. Koska asiaa koskeva työryhmä on viranomaisista koostuva, voidaan työryhmään kutsua muita sidosryhmien edustajia (mm. liittoja ja elinkeinoelämän edustajia) kuultavaksi.</p> <p>Arviomuistiosta järjestettiin avoin lausuntokierros toukokuussa 2024. Myös tuleva hallituksen esitys on tarkoitus lähettää lausunnoille (arviolta loppuvuodesta 2024).</p> <p>Lisäksi HE on menossa lainsäädännön arviointineuvoston sekä eduskunnan oikeuskanslerin tarkastukseen.</p>
Viestintä	Hankkeen etenemisestä tiedottaminen ja viestinnän suunnittelu toteutetaan yhteistyössä ministeriön viestinnän kanssa.
Perustuslakivaliokunnan lausunto	☐ Ei ☒ Ehkä ☐ Kyllä
Kuntatalouden ja hallinnon neuvottelukunta (Kuthanek)	☐ Ei ☐ Kyllä ☒ Ei vielä tiedossa
Istuntokausi/esittelyviikko	Arvio huhtikuussa 2025/viikko 14.

Hankkeen vastuu- ja yhteyshenkilöt	
Vastuuhenkilö / yksikkö	Anna A. Wennäkoski/TTI
Tukivirkahenkilö(t)	Lotta Engdahl/TTI
Valmistelusta vastaava yksikön johtaja / yksikkö	Maria Rautavirta/TTI
Valmistelusta vastaava osaston päällikkö / osasto	Laura Eiro/TIO
Valmistelutapa	Datasäädöksen kansallista täytäntöönpanoa tukemaan on perustettu poikkihallinnollinen työryhmä (Hankennumero LVM042:00/2023).